

[Arne Larsen.]

tioner. Disse kommissarier skal lede alt vedrørende statens ekspropriationer, men også i henhold til forslaget § 6 være formænd for de ekspropriationskommissioner, som det er nødvendigt at nedsætte. Dette finder jeg ikke helt heldigt, idet kommissarierne vel får tilstrækkeligt at beskæftige sig med ved tilrettelæggelsen af ekspropriationssagerne. Selve ekspropriationskommissionerne bør være uvildige organer, som både skal tage hensyn til statens og til ejernes interesser. Derimod finder jeg det ikke nødvendigt, som grundejerorganisationerne gør det, at formanden for ekspropriationskommissionen absolut skal være dommer eller professor i retsvidenskab. Det må være tilstrækkeligt, at formanden har juridisk embedseksamen, ikke fordi jeg har noget specielt mod dommere — de skal også have adgang til at være formænd — men andre med lige så stor indsigt i disse sager bør ikke kunne udelukkes fra at beklæde hvervet som formand.

Det er også hensigten, at der skal nedsættes en eller flere taksationskommissioner, som på begæring skal efterprøve erstatningsfastsættelserne. Også her forlanges det fra grundejerorganisationernes side, at det skal være en dommer eller en professor i retsvidenskab, der skal være formand. Ej heller i dette tilfælde kan jeg se, at dette skulle være nødvendigt. Formand for en taksationskommission kan vel en hvilken som helst være, der har den nødvendige indsigt, og jeg finder heller ikke, at det bør være nødvendigt at stille krav om juridisk embedseksamen. Det vigtigste led i hele ekspropriationsbehandlingen er efter min mening ekspropriationskommissionen, og her må sagen få den endelige udformning og det endelige forslag til afgørelse udarbejdes. Kan parterne så ikke enes om erstatningens størrelse, må taksationskommissionen ind i billedet, men kun i dette spørgsmål. Endelig har man jo adgang til at gå til domstolene og få den endelige afgørelse.

Det er egentlig de eneste korte bemærkninger, jeg vil gøre til lovforslagets tekst. Der er naturligvis mange andre detaljspørgsmål at tage stilling til, men her tror jeg at udvalgsarbejdet vil være bedst egnet. Jeg skal derfor til slut tilsige mit

partis velvillige støtte til dette lovforslags gennemførelse.

Forslag til lov om ændringer i lov om bestyrelsen af de offentlige veje kan vi ligeledes tilslutte os uden forbehold. Især den nye bestemmelse om, at udgifterne ved kommissionernes forretninger udredes af de pågældende vejbestyrelser, hvorved opnås, at begge de administrative prøvelser af en ekspropriation i henhold til denne lov bliver vederlagsfri for ekspropriaterne, finder vi ganske rimelig.

Grøndahl: Indtil nu findes der ikke i dansk lovgivning generelle regler for fremgangsmåden ved foretagelse af ekspropriationsforretninger, ej heller regler for erstatningernes udregning og størrelsesorden, men der findes mange enkeltbestemmelser i en hel del love, der inden for hver sit område giver nogle regler herom. Af disse fra enevældens dage stammende forordninger kan nævnes den af 13. december 1793 og den af 5. marts 1845, den sidste omhandlende de regler, der skulle iagttages med hensyn til grundafståelse m. m. i anledning af jernbaneanlæg. Denne forordning, der nu har over 100 år på bagen, har vist sin duelighed også i vor tid, idet dens bestemmelser ved senere love er gjort anvendelige ved ekspropriationer til en hel række andre formål.

For at give borgerne den størst mulige betryggelse, og for at borgerne virkelig kan se, at det for dem så vigtige princip om ejendomsrettens ukrænkelighed sker fyldest, er det af stor betydning, at der nu kommer en generel lovgivning på dette område, og den nedsatte kommission har udført et både bemærkelsesværdigt og dybtgående arbejde for at tilrettelægge en sådan tiltrængt lovgivning.

Da vort parti som bekendt ikke er udvalgsberettiget, er det nødvendigt for mig allerede her ved første behandling at komme med nogle bemærkninger vedrørende enkeltheder i lovforslaget, og jeg håber, jeg hertil har den højtærede formands tilladelse. Jeg skal gøre det ganske kort, men forinden vil jeg lige indskyde, at vi ser med sympati på lovforslaget, ikke mindst fordi vi opfatter det som et led i prisværdige bestræbelser på at udbygge og